

HĽADAČI NEZNÁMA ZA HRANICOU ŽIVOTA A VESMÍRU MÔŽE BYŤ SMRŤ VESELÁ?

„Na záver chcem zdôrazniť skutočnosť, že otvárame výstavu dvom umelcom dnes už nielen slovenského, ale svetového formátu.“

To boli slová kurátora Petra Popelku pri otvorení výstavy dvojice známych slovenských výtvarníkov žijúcich a tvoriacich v Bratislave, Stanislava Bubána a Jána Feketeho, vo výstavných priestoroch Galérie Átrium. Tú Bratislavu nemusíte brať príliš vážne, obaja sú totiž východniari. Prvý je Trebišovčan, druhý z Buzice. Spája ich však nielen východniarsky pôvod, ale množstvo ďalších skutočností a vlastností. Obaja sú protagonisti výtvarnej moderny, boli spolužiaci, od 90-tych rokov 20. storočia často spoločne vystavujú, stretávajú sa na plenéroch a sympóziách po celom svete a dnes dokonca majú spoločný kabinet na VŠVÚ v Bratislave. Obaja sú docenti, obaja sú uznávaní doma i v zahraničí...

Takto by sme mohli pokračovať ešte hodnú chvíľu, osud a život im vedia každú chvíľu akosi prekrížiť ich cesty. A keďže sú praví Východniari, radi sa do rodných krajov vracajú. V Galérii Átrium už tretí raz. Ich doménou je kresba a maľba, z času na čas však tvoria aj inštalácie v priestore a využívajú aj svet moderných médií.

To, že **Stano Bubán** sa zamiloval do moderny, prišlo akosi prirodzene, je to syn známeho trebišovského akademického maliara Štefana Bubána, ktorý je tiež uznávaný vo svete výtvarnej moderny. (Mimo-

chodom, v polovici minulého roka vystavovala v Galérii Átrium jeho sestra Lena.) Otcove umelecké vedenie mladého Stana neskôr počas štúdií na VŠVÚ umocnil ďalší Východniar, v našom meste vysoko uznávaný akademický maliar doc. Juraj Kresila.

Okrem úspešného habilitačného konania na pražskej akadémii výtvarných umení získaval od ukončenia školy jedno medzinárodné ocenenie za druhým. Nuž a čo si môže výtvarník viac priať, ako keď jeho obraz vyberú na jedinečnú celosvetovú stálu expozíciu z vyše päť tisíc prihlásených prác medzi záverečnú šesťdesiatku? Dnes sa v prevažnej miere venuje veľkoplošnej figurálnej maľbe a skúša nové techniky i postupy. Do Átria si pripravil cyklus malieb na tému života po smrti a o smrti samotnej. Ako osobný protest proti tomu, že téma smrti je v spoločnosti tak dôkladne tabuizovaná. Na vernisáži svoj postoj priblížil slovami:

„Snažil som sa svojimi obrazmi priblížiť smrť ako nevyhnutnosť, ktorá sa cyklicky opakuje a preto by sme z nej strach nemali mať. Aj ona sa občas dá chápať keď už nie s humorom, tak aspoň s prístupom optimizmu a pocitmi, že po nej nám možno bude lepšie. To najhoršie, teda báť sa smrti, nie je prirodzené“.

Ján Fekete je už na prvý pohľad z iného súdka. Ako tretiak na „výške“ sa rozhodol odísť doštudovať do Mníchova, k čomu ho doslova naviedol jeden z profesorov slovami: - Fekete, Fekete, tá vaša moderna je zrelá tak niekde do Mníchova, ale tu v Bratislave, to nie, to predsa nie! A tak odišiel tam, kde si jeho tvorbu cenili viac ako doma. Po ukončení štúdia ho zlákala multikultúrna Viedeň natoľko, že sa rozhodol pre dosť odvážny počin, žiť tam a tvoriť. Založil si tam dokonca vlastnú galériu, ktorá dlhé roky pomáhala slovenským výtvarníkom pri medzinárodnej

prezentácii ich tvorby. Na štvrtkovej tlačovej konferencii však prehlásil, že je to už na neho veľa a že v krátkom čase ju uzavrie. Svoj umelecký vývoj opísal stručne:

„Začínal som geometrickou abstrakciou, neskôr som absolvoval obdobie figurálnej abstrakcie a zhruba pred piatimi rokmi som si objavil „planetárnu“ abstrakciu. Vybúril som sa v sérii, ktorú som si nazval Neviditeľné planéty. Pár kusov z nej mám aj tu v Prešove. Planéty však znázorňujú to, čo sa odohráva v našom vnútri a často o tom vieme iba my sami“.

Obaja umelci vystavujú každý po zhruba tridsiatke obrazov a prešovskej verejnosti budú k dispozícii do 12. októbra. Po nich, v rámci Poľských dní v Prešove, ich vystrieda tvorba Tadeusza Marszaleka.

(mog)
Foto: Viktor Zamborský

